

Riktlinjer för verksamheter som tvättar fordon

Reviderad 2021

Antagna av Miljönämnden för Habo och Mullsjö kommuner den 14 oktober 2021

Fastställda av Kommunstyrelsen i Habo kommun den 1 december 2021 § 145

Fastställda av Kommunstyrelsen i Mullsjö kommun den 12 januari 2022 § 16

Riktlinjer för verksamheter som tvättar fordon

Miljöförvaltningen i Habo och Mullsjö kommuner, VA-enheten i Habo kommun samt Mullsjö Energi & Miljö AB tog fram dessa riktlinjer år 2020. Riktvärden för bly, krom, nickel och kadmium i tabell 1 har nu reviderats för att överensstämna med *Anslutning till kommunalt avlopp i Jönköpings län*, som reviderades i februari 2021,¹ samt ABVA². Motsvarande revideringar har gjorts i tabell 2.

Reningsanläggning

Olja och metaller från fordonstvättar kan skada miljön och ledningsnätet. Enligt miljöbalkens allmänna hänsynregler ska den som bedriver en verksamhet utföra de skyddsåtgärder som behövs för att förebygga att verksamheten medför skada på miljön. Kommunen är inte skyldig att ta emot avloppsvatten som väsentligt avviker från hushållsspillvatten. Tvättvattnet ska renas genom oljeavskiljare och eventuellt fler reningssteg innan det släpps till spillvattennätet. Tvätten ska inte kunna användas om reningsanläggningen är ur funktion. Genomför förbättringsåtgärder om det behövs.

Provtagning

Du som verksamhetsutövare ansvarar för att ha analysresultat från provtagning som visar att reningen fungerar. Provtagaren ska ha kompetens enligt *Kungörelse med föreskrifter om kontroll av vatten vid ackrediterade laboratorier m.m; SNFS 1990:11*. Lämna dessa riktlinjer till provtagaren och meddela att nedanstående krav ska uppfyllas.

Anläggningar med fler än 5 000 tvättar per år ska utföra provtagning årligen. För mindre fordonstvättar kan det räcka med en provtagning om analysresultatet uppfyller dessa riktlinjer. Miljöförvaltningen kan dock ställa krav på att även mindre tvättar upprepar provtagningen.

Provtagaren ska, om möjligt, notera vattenförbrukning per tvätt. Prov ska tas:

- Under högsäsongen november - mars
- Tidigast 6 veckor efter installation eller senaste tömning av oljeavskiljaren
- Vid normal belastning på tvätten
- Under minst 6 timmar
- I första hand i provtagningsbrunn. Det ska vara ett turbulent flöde i provtagningspunkten så att prov inte tas på skiktat vatten:
  1. Ta om möjligt ett flödesproportionellt prov
  2. Alternativ 2 är ett tidstyrt samlingsprov
  3. Alternativ 3 är stickprov var femte minut som ger ett samlingsprov.

---

¹ Som utgår från publikationen P95 Råd vid mottagande av avloppsvatten från industri och annan verksamhet.

² Allmänna bestämmelser för brukande av Habo respektive Mullsjö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning

Analys

Provtagaren ska lämna proverna till ett laboratorium som är ackrediterat enligt *SNFS 1990:11*. Laboratoriet ska behandla och analysera proverna enligt svensk eller internationell standard (ISO). Jämför resultatet med riktvärden i **tabell 1**. Om uppgift finns om vattenförbrukning per tvätt ska mängd förorening per fordon beräknas och resultatet jämföras med riktvärden i **tabell 2**.

Tabell 1: Halt per liter

Analysparameter	Riktvärde
bly	0,01 mg/l (10 µg/l)
krom	0,01 mg/l (10 µg/l)
nickel	0,01 mg/l (10 µg/l)
kadmium	0,0001 mg/l (0,1 µg/l)
zink	0,2 mg/l (200 µg/l)
koppar	0,2 mg/l (200 µg/l)
oljeindex	5 mg/l
pH	6,5-10

Tabell 2: Halt per fordon

Analysparameter	Personbil	Tyngre fordon (en fordonsenhet*)
Samlingsparameter: bly, krom, nickel	5 mg	15 mg
kadmium	0,10 mg	0,30 mg
zink	50 mg	150 mg
koppar	30 mg	90 mg
oljeindex	5 g	15 g
Bod/Cod	>0,43	>0,43

*En fordonsenhet motsvarar ett 12 meter långt fordon, t.ex. lastbil eller buss. Vid andra fordonsstorlekar behövs resultatet räknas om.

Verksamhetsutövaren ska redovisa följande till miljöförvaltningen och VA verksamheten

- Analysprotokoll.
- Kommentarer till resultatet och förslag till åtgärder om något riktvärde överskrids.
- Beskrivning av provtagningen.
- Beskrivning av eventuella avvikelser från riktlinjerna och orsaken till dessa.
- Uppgifter om oljeavskiljaren och eventuell annan reningsutrustning.
- Datum när oljeavskiljaren senast tömdes.
- Tvättanläggningens totala vattenförbrukning föregående år.

Verksamhetsutövaren ska ha kontroll över sin fordonstvätt

Skötsel, egenkontroll samt att snarast åtgärda eventuella brister som framkommer vid kontroller är viktiga förutsättningar för att minimera utsläppen. För anmälningspliktiga fordonstvättar ska det som ingår i egenkontrollen vara nedtecknat.

Några exempel på egenkontroll

- Anteckna antal och typ av fordon som tvättas.
- Förvara flytande kemikalier och farligt avfall inom invallning så att läckage inte kan nå avloppsbrunnar, dagvattenbrunnar eller omgivningen.
- Notera produktamn, förbrukning per år och information om hälso- och miljöfarlighet i kemikalieförteckningen.
- Hantera allt avfall från tömning och rengöring som farligt avfall.
- Dokumentera hämtning av farligt avfall, t.ex. genom att spara transportdokument.

Exempel på kontroll och underhåll av oljeavskiljare som ska utföras enligt svensk standard SS-EN 858 *Minst var 6:e månad*

- Mät slamlagrets tjocklek och oljenivån.
- Rengör provtagningsbrunn samt ta bort olja och slam vid behov.
- Kontrollera larmet och funktionen för den automatiska avstängningen. *Minst en gång per år*
- Töm oljeavskiljaren.
- Fyll avskiljaren med färskvatten innan den tas i drift igen för att olja inte ska följa med ut när nivån når utloppsörret.
- Töm sandfång / slamränna för att minska belastningen på oljeavskiljaren.
- Rengör och / eller byt filter.

Minst vart femte år

Anlita ett företag som har kompetens för 5-årsbesiktning. De ska tömma avskiljarsystemet och genomföra en besiktning som åtminstone kontrollerar följande:

- Systemets täthet och skick vad gäller hållfasthet.
- Skick på eventuella inre beläggningar, inbyggda delar samt elektriska enheter och installationer.
- Kontroll av inställning för automatisk avstängningsenhet, t.ex. flottörer.

Utformning av fordonstvättanläggning

- Dimensionera och installera en oljeavskiljaren klass 1 enligt svensk standard SSEN 858, *Avlopp – Separationssystem för lätta vätskor (t.ex. olja och bensin)*.
Tumregel: Dimensionera för ett flöde som är tre gånger högre än det faktiska.
- Ofta krävs fler reningssteg, t.ex. filtrering, biologisk rening eller kemisk fällning.
- Installera en provtagningsbrunn efter reningsanläggningen.
- Installera en separat vattenmätare som bara mäter fordonstvättens förbrukning.
- Undvik zinkmaterial så långt som möjligt och ersätt med t.ex. gjutjärn eller rostfritt. Förzinkade ytor på t.ex. galler kan orsaka förhöjda zinkhalter i utgående vatten.

Tvättkemikalier

- Följ leverantörens anvisningar för reningsanläggningen.
- Använd miljöanpassade produkter.
- Använd inte starkare produkter eller högre dosering än nödvändigt.
- Informera alla som använder tvätten om att avfettningsmedel enbart är tillåtet inom anläggningens tvättområde.

Däcktvättmaskin

Återanvänd tvättvattnet så långt som möjligt och hantera det därefter som farligt avfall.

Fordonsverkstad

Verkstaden ska vara utan avloppsbrunn alternativt ha en separat oljeavskiljare. Diskutera eventuella undantag med miljöförvaltningen och VA-verksamheten.

Fordon ska tvättas på anläggning

I enstaka fall kan följande accepteras om markägaren tillåter:

Spola av lera, grus eller damm, utan att använda tvättkemikalier, om fordonet står på gräsbevuxen plan mark eller grusplan.

Detta förutsätter dock att avrinning inte sker till dagvattenbrunn eller andra vattendrag. Samt att vattentäcker inte påverkas.